

Religionens roll i amerikansk politik

**– en levande historia med moderna politiska
implikationer**

av

Professor Kjell O. Lejon, PhD, TD
Linköping University

© Kjell O. Lejon, 2012

Linköping Studies in Religion and Religious Education, No 5

Linköping University Electronic Press

ISSN 1404-4269

Religionens roll i amerikansk politik **– en levande historia med moderna politiska implikationer**

Den amerikanska konstitutionen, som är den äldsta ännu i bruk varande konstitutionen, antogs av "the Constitutional Convention" i Philadelphia, Pennsylvania, den 17 september 1787. Den blev därefter bekräftad av var och en av de olika delstaterna "in the name 'of the People'", från den 7 december 1787 (Delaware) fram till den 29 maj 1790 (Rhode Island, där den godkändes med endast två rösters marginal, 34–32). Redan efter New Hampshires "Ja", var det nödvändiga antalet staters godkännande (nio) uppnått för att konstitutionen skulle träda i kraft i de "Förenade staterna". Det skedde den 21 juni 1788. Den var sparsmakad när det gäller kopplingar till religionen och innehöll endast fyra smärre referenser, som blott i ringa form speglade den starka position kristendomen hade i den nybildade nationen.¹ Men det hade en naturlig förklaring: delstaternas konstitutioner fick klara av den saken.

¹ Man markerade tydligt att man på federal nivå inte ville favorisera viss typ av tro: "No religious Test shall ever be required as a Qualification to any Office or Public Trust under the United States." Man kan notera att flera av dem som förespråkade detta på federal nivå samtidigt var förespråkare för en specifik trosuppfattning när det gällde sina egna delstatskonstitutioner. En annan referens var "by Oath or Affirmation". Det var ett hänsynstagande till exempelvis kväkarna som inte ansåg det obibliskt att svär en ed och därför istället kunna bruka "affirmation" i sin trohetsförklaring till den nya konstitutionen. En tredje koppling till troskontexten var "Sundays excepted" när det gällde presidentens tidsperiod för att överväga ett veto. Söndagen var vilodagen. Den sista referensen är dateringen, som sker från oavhängigheten samt "in the Year of our Lord".

Den 4 februari 1789 samlades ett antal elektorer från delstaterna och valde den 57-årige generalen George Washington till sin förste president. Han installerade på dagen en månad senare. Till vice president valdes John Adams, som senare efterträdde Washington som president. Adams hade varit mycket aktiv i arbetet med att få "the Continental Congress" att acceptera och skriva under den av Thomas Jefferson författade frihetsförklaringens text, *The Declaration of Independence*, den 4 juli 1776, som även det är ett "levande" dokument i modern amerikansk politisk retorik. I detta ingår fyra referenser till Gud, alla i tydlig tidsanda: 1) "the laws of nature and of nature's God"; 2) "endowed by their Creator with certain unalienable rights"; 3) "appealing to the Supreme Judge of the world"; och 4) "with a firm reliance on the protection of Divine Providence."

Till konstitutionen har sammantaget tjugosju tillägg fastställts, varav de första tio tidigt fick den klassiska benämningen "The Bill of Rights." Dessa första tio tillägg introducerades redan 1789 och blev gällande lag den 5 december 1791. Det första tillägget innehåller inledningsvis den för vårt sammanhang viktiga lydelsen: "Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof."

Eftersom konstitutionen är den äldsta ännu i bruk varande konstitutionen, måste vi börja en beskrivning av den nutida situationen och problematiken med att teckna historiken, tanken bakom konstitutionens ordalydelser.

Konstitutionens ålder, dess korta formuleringar och samtidigt dess helt orubbliga politiska status i det nutida amerikanska politiska livet kräver en insikt i de ursprungliga intentionerna bakom formuleringarna. Samtliga politiska läger och inte minst alla presidentkandidater vill kunna hänvisa till the "founding fathers". Alla brukar spridda och väl valda citat av dessa och andra senare "landsfäder", såsom Lincoln, för att visa att man står i en god och genuin amerikansk tradition, ja, i den "rätta" amerikanska traditionen

för att kunna driva just sin politiska linje. Men det är uppenbart att slutsatserna i de olika politiska leden skiljer sig åt på ett remarkabelt sätt. Därför måste vi själva gå till historien för att hitta relevanta fakta bakom den mångtydiga och i flera riktningar spretande moderna politiska retoriken.

När det gäller historiken är det viktigt att initialt konstatera att det bakom de så kallade "founding fathers" fanns en minst lika, om inte mer, inflytelserik grupp, nämligen den grupp som har karaktäriserats som "the planting fathers". Det var denna senare grupp, puritanerna, som satte en tydlig grundton i det amerikanska samhällsbygget. Tanken hos dem var att skapa "a Christian Common-wealth", "a model Christian nation", eller som det kanske mest klassiska uttrycket poängterar saken: "a City upon a Hill", en fras hämtad från Jesu Bergspredikan (Matt. 5:14) och som flitigt har använts i amerikansk utrikespolitik genom åren. Med Bibeln som yttersta norm och auktoritet byggde puritanerna nya orter och städer, många med tydlig koppling till den bibliska trostraditionen och fick namn som Bethel, Betsaida, Nasareth, Philadelphia, och Prophettown. Kolonierna formulerade regler för hur de skulle styras, och dessa inkluderade referenser till deras "gudomliga uppdrag" att bygga något nytt, "den Nya Världen".

I *The First Virginia Charter* (April 10, 1606) proklamerades en tydlig önskan, nämligen "the furtherance of soe noble a worke which may, by the providence of Almighty God, hereafter tende to the glorie of His Divine Majestie in propagating of Christian religion to suche people as yet live in darknesse and miserable ignorance of the true knowledge and worshippe of God..."

I *The Mayflower Compact* [adopted November 11, 1620] beskrivs att man "for the Glory of God, and Advancement of the Christian Faith" har genomfört "a voyage to plant the first colony in the northern parts of Virginia" och "presents, solemnly and mutually in the presence of God and

one of another, covenant and combine ourselves together into a civil Body Politick...».²

Ett flertal av kolonierna etablerade ”statskyrkor”. År 1720 levde 85% befolkningen i kolonier med denna typ av (del-)statskyrkor, främst anglikanska, som i Virginia, North och South Carolina och Maryland, men även i ”Congregational”, som i New Hampshire, Connecticut och Massachusetts.

När ”the founding fathers” äntrede den politiska scenen var den kristna impulsen i samhällslivet mycket stor. Här måste betonas att till skillnad från en populär uppfattning, omhuldad i moderna sekulära kretsar, så fortsatte denna kristna impuls att vara mycket stark även i detta nya skede av den amerikanska historien – så även därefter.

Vi kan till exempel konstatera att *The Continental-Confederation Congress* 1774-1789 öppnade sin första session med bön. Man tillsatte en kaplan till sin kongress, kaplaner för de väpnade trupperna, samt underströk vikten av kristen moral för desamma. Den stödde bibelpublicering ekonomiskt, skänkte land för att understödja kristningsprocessen av indianer, talade om ”a covenant theology”, och fastställde nationella tacksägelsedagar för

² Ett tredje kan exempelvis tas från *The Fundamental Orders of Connecticut* (January 14, 1639). Vi läser: »For as much as it hath pleased Almighty God by the wise disposition of his divine providence so to order and dispose of things that we the Inhabitants... well knowing where a people are gathered together the word of God requires that to maintain the peace and union of such people there should be an orderly and decent Government established according to God, to order and dispose of the affairs of the people at all seasons as occasion require...” Texten poängterar fortsättningsvis vikten av att “maintain and preserve the liberty and purity of the Gospel of our Lord Jesus which we now profess, as also, the discipline of the Churches, which according to the truth of the said Gospel is now practiced amongst us... the Governor...shall have power to administer justice according to the Laws here established, and for want thereof, according to the Rule of the Word of God...”

”humiliation, fasting and prayer”, dagar som återkom minst två gånger per år under befrielsekriget.

Man ha konstaterat att 52 av 56 av undertecknarna av *The Declaration of Independence* var trinitariskt kristna. När det gäller *The Constitution* var 50 till 52 av de 55 undertecknarna klassiskt troende kristna. De religiösa skeptikerna, färgade av det europeiska upplysningstänkandet, var alltså i en mycket liten minoritet. Några av dessa var dock framträdande, som Thomas Jefferson. Denna faktiska bild över politikerna, som mycket tydligt visar på ett synnerligen starkt stöd för en mer klassisk kristen idétradition är ofta förbisedd, eftersom just skeptikerna är de som lyfts fram i modern undervisning och debatt. Likväl är det här vi har att finna en förklaring till varför Europa och USA senare kom att gå så pass skilda vägar när det gäller kristendomens inflytande och som återspeglas i vår samtids politiska liv. Upplysningstidens antikyckliga och antiklerikala falang fick aldrig något större genomslag på amerikansk mark eller i de djupa amerikanska folkleden.

Därför var det naturligt för Alexander Hamilton, en av författarna till de klassiska *Federalist Papers* att säga: ”I have carefully examined the evidences of the Christian religion, and if I was sitting as a juror upon its authenticity I would unhesitatingly give my verdict in its favor, I can prove its truth as clearly as any proposition ever submitted to the mind of man.” Eller för John Jay, en av de två andra författarna till *The Federalist Papers* och förste ”Chief Justice of the US Supreme Court”, att uttrycka sig så här: ”Providence has given to our people the choice of their rulers, and it is the duty, as well as the privilege and interest of our Christian nation to select and prefer Christians for their rulers.” Även den tredje av författarna till *The Federalist Papers*, James Madison, som lade grunden till det politiska systemet med ”checks and balances”, en maktfördelning mellan tre rådande maktcentra: Vita Huset, Kongressen och Högsta Domstolen, stod i en tydlig kristen tradition. Ett exempel är att Madisons motivering till ”checks and

balances"-systemet var tydligt grundad i en kristen människosyn, i en realistisk uppfattning av människans "fall" och konsekvenserna därav: "Checks and balances" var nödvändiga för att förhindra att maktutövning korrumpades på ett eller annat sätt. Att den amerikanska maktstrukturens balansmodell har sin grund i en specifik men klassisk teologisk övertygelse är ett för de flesta – såväl amerikaner som svenskar – glömt faktum.

När det gäller det första författningstilläggets första del, "Congress shall make no law respecting an establishment of religion", så bottnade detta i att man *inte* ville ha en statskyrka på *federal* nivå. Sådana fanns i ett flertal fall redan på delstatlig nivå, fram till 1833, och de var av olika kristna konfessioner. Om man i det läget ville ha en enhet på den federala nivån fick man alltså hålla sig borta från frågan om en statskyrklig etablering på just federal nivå. Denna önskan hade stort stöd såväl bland de många delstatkyrkligt kristna, som bland de få religiösa skeptikerna. Frågan handlade alltså inte alls om att begränsa det kristna inflytandet, utan om något helt annat, nämligen att låta den statskyrkliga frågan avgöras på delstatlig nivå, och att inte ge den federala statsapparaten möjlighet att begränsa religionsutövningen genom att exempelvis enbart fastställa en av många kristna konfessioner som den enda rätta. Madison, m.fl., menade att detta var den absolut bästa lösningen för den kristna trons utbredning på den nya kontinenten.

Det kan inte tillräckligt upprepas att man aldrig skiljde mellan religion och politik i detta skede, endast mellan stat och kyrka, och det senare inledningsvis framför allt på federal nivå. Någon separation mellan religion och politik var f.ö. inte heller fallet efter det att delstatskyrkorna efterhand avskaffats (och som bekant inte heller i det moderna politiska livet i U.S.A.).

När det gäller det andra ledet om religion i det första författningstillägget, förbudet mot att förhindra det fria utövandet därav, så fanns bland

understödarna inte minst baptister och en rad andra väckelsekristna. De såg den politiska befrielsekampen som den ena sidan och kampen för religionsfriheten som den andra sidan av samma mynt. Man ville kunna driva sin egen linje, oberoende av politisk eller religiös överhöghet. Inte heller här rörde det sig i någon primär mening om en frihet *från* religion utan frihet *till* sin egen och andras religionsutövning. John Lockes betoning av samvetsfrihet var f.ö. baserad på dennes kristna tro och bakom kampen för samvetsfrihet stod – och det förtjänas att betona – många kristna bekännare.

När det gäller den kristna trons betydelse i det nya samhällsbygget så kunde även den förste presidenten, George Washington, generellt konstatera: “Of all the dispositions and habits which lead to political prosperity, religion and morality are indispensable supporters... let us with caution indulge the supposition that morality can be maintained without religion... Reason and experience both forbid us to expect that national morality can prevail in exclusion of religious principle.” Hans redan omnämnde efterträdare, John Adams bestämde att följande text skulle återfinnas i tjänstebostadens officiella matsal: “I Pray Heaven to Bestow The Best of Blessings on THIS HOUSE And on All that shall hereafter Inhabit it. May none but Honest And Wise Men ever rule Under this Roof!”

De kristet präglade idéerna levde vidare i det politiska livet. De i vid bemärkelse evangeliskt kristna behöll sin politiska livskraft. Sakkunniga historiker har konstaterat att det amerikanska samhället var genomsyrat av en bred evangelikal kristendom under 1800-talet. Därför kunde exempelvis den franske betraktaren *Alexis de Tocqueville* i sin *Democracy in America* (1835), konstatera följande: “There is no country in the world where Christian religion retains a greater influence over the souls of men than in America.”

Tendensen höll i sig, även om modernismen i olika former började smyga sig in i det amerikanska samhället i exempelvis liberalteologisk form. Den evangelikala rörelsen mobiliserade dock kraftfullt från 1940-talet och framåt. Man arbetade mycket medvetet med att mobilisera underifrån genom att skapa kristna skolor, college, radiostationer, bokförlag, m.m. *National Association of Evangelicals* (NAE) bildade 1942. Man skulle snart åter komma i händelsernas centrum. 1950-talets starka väckelse och stora tillströmning till kyrkorna hade även politiska paralleller. 1952 signerade en enig kongress en resolution som tillskapade officiella nationella bönedagar. Två år senare lade man till "One nation under God" i trohetseden, *The Pledge of Allegiance*. Ytterligare två år senare, 1956, fastställdes att det tidigare semi-officiella nationella mottot "In God We Trust" blev nationens officiella dito. Från och med nu skulle detta motto även finnas på alla mynt och sedlar. På endollarssedeln kan vi även beskåda The Great Seal of the United States, som fastställer med en latinsk fras: *Annuit Coeptis*. The U.S. State Departments översättning lyder: "He (God) has favored our undertakings."

Samtidigt som sekulariseringen på allvar började göra sina intrång i det politiska livet i efterkrigstidens Sverige, gick alltså USA en annan väg. Truman bar för sin del alltid en bön med sig i en ficka och Eisenhower inledde sitt presidentinstallationstal med en "privat" men högst offentlig bön.

Men 1960-talet blev dock en brytpunkt även i USA. Morden på John F. Kennedy, Robert Kennedy och Martin Luther King blev väckarklockor. Beslut i Högsta domstolen 1962 (*Engel v. Vitale*) och 1963 (*Abington Township School District v. Schempp*) skapade ytterligare frågor och senare även *Roe v. Wade* 1973. Bibel och bön betraktades plötsligt som ickekonstitutionella av en domarmajoritet i Högsta domstolen. Beslutet 1973 skapade möjlighet till fri abort, tvärt emot vad en förkrossande majoritet av delstater önskade. Men därtill kom en rad andra fenomen, som

flower-power rörelsen, droger, en växande sexindustri och inte minst det stora misslyckandet i Vietnam.

Det var i detta skede många ville tillbaka till en mer stabil grund. Ronald Reagans röst hördes allt tydligare och hans budskap var klart. De kristna värden som gått förlorade måste man återvända till. Som bibelord vid presidentinstallationen valde han 2 Krön. 7:14: "If my people who are called by my name humble themselves, and pray and seek my face, and turn from their wicked ways, then I will hear from heaven, and will forgive their sin and heal their land." Ett helande var nödvändigt, enligt Reagan, och han tillade: "We have God's promise that if we turn to him and ask his help we shall have it. With his help we can still become that shining city upon a hill." Och han fortsatte: "I could not bear this job for a day if I did not have an abiding faith in God and if I did not feel I could call upon Him for help."

Den evangelikala folkrörelsen återkom nu på den politiska scenen. Den var uppbackad av Reagan och den stödde i sin tur honom. Motståndarna benämnde den inte sällan som extrem, företrädarna som "högerkristna" eller "fundamentalister", personer som blandade sig i politik på ett otillbörligt sätt. Men vad den evangelikala folkrörelsen i historiskt ljus gjorde var att knyta an till en gammal tradition av i bred mening evangelikalt agerande inom amerikansk kultur och politik. Det var inte en ny grupp på den stora amerikanska politiska scenen utan en grupp som återkommit efter några decenniers förberedande arbete på mindre scener och på gräsrotsnivå. De var många och de blev en betydelsefull faktor inom en rad samhällsområden, även det politiska.

I Sverige var förhållandet annorlunda. Här började de äldre politiska partierna, som förut betonat vikten av vårt kristna arv, nämligen Bondeförbundet/Centerpartiet och Högerpartiet/Moderaterna, istället att allt

tydligare plocka undan det som hörde till det kristna arvet och den kristna tron bort från de partipolitiska programmen och valmanifesten.

I U.S.A. fortsatte emellertid trenden att välja presidenter som tydligt var bekännande kristna. Jimmy Carter förklarade dessutom att han var "born again" och året 1976 kom av Gallup att kallas "The Year of the Evangelicals". Men även Reagan, Bush Sr., Bill Clinton och George Bush Jr., förklarade sig vara "born again"-kristna. Båda politiska huvudriktningar var alltså företrädade bland dessa presidenter, även om republikanerna överlag var mer uttalade i sitt stöd för kristna värden, såväl genom enskilda företrädare som genom partiprogrammens texter. Generellt sett kan man f.ö. konstatera att ju mer kyrksam man är, desto mer republikanskt röstar man. Bland de självidentifierade vita "born-again"-kristna, många kyrksamma, kom 4/5 (79%) att rösta på George W. Bush 2004 och 3/4 (73%) på McCain i valet 2008. I en undersökning från sistnämnda år beskrev sig hela 38% av den amerikanska befolkningen som "born-again," vilket därmed motsvarar en betydligt större del än de som i samma undersökning beskrev sig som evangelikala (26.3%).

Inom demokratiska falanger växte det fram kritik mot kristna influenser, och de mer traditionellt troende kristna målades ofta upp som tillhörande en intolerant kristen höger, även om modern forskning visat att troende är minst lika toleranta, om inte mer toleranta, än sina mindre religiösa grannar. (Se t. ex. Marie A. Eisenstein: *Religion and the Politics of Tolerance. How Christianity Builds Democracy*. Baylor University Press 2008.) Emellanåt kunde t.o.m. en alltmer högljudd sekulär ton höras inom partiet. Den utvecklingen syntes Barack Obama mer eller mindre vilja ändra under valkampanjen 2008. Men när han valde den evangelikale pastorn Rick Warren till medverkande vid sin installationshögtid blev kritiken hård bland de sekulära och liberala, varför Obama inkallade den homosexuelle

biskopen Gene Robinson att leda en bön vid en annan av installationsveckans högtider.

En av de skarpa skiljelinjer som återfinns i den moderna politiska debatten är onekligen och återigen hur man skall tolka de gamla "founding fathers" när det kommer till religionens roll inom det amerikanska samhället. De två huvudlinjerna benämns "separationist" respektive "accommodationist". De förra lyfter gärna fram Thomas Jeffersons uttryck "wall of separation" som slogan. En slogan som närmast har blivit ett mantra och som upprepats så ofta att många, många amerikaner tror att orden är hämtade från konstitutionens text. Så är alltså inte fallet. Uttrycket härrör istället från ett personligt brev skrivet av Jefferson till Samuel Miller den 23 januari 1802, långt efter det att konstitutionen antagits. Det hade inte heller någon betydelse i diskussionen förrän på slutet av 1940-talet (även om frasen omnämns i ett Högsta domstolsbeslut från 1879, men då med en koppling till ett religionsfrihetssammanhang, alltså till det andra och inte det första ledet i det första författningstillägget). År 1947 förklarade en majoritet i Högsta domstolen, under domare Hugo Blacks ledning, att "[t]he first Amendment has erected a wall of separation between church and state. That wall must be kept high and impregnable. We could not approve the slightest breach" (*Everson v. Board of Education*). Hållningen återkom i ett annat beslut året därpå och i senare i beslut från år 1962 och 1963, då i frågor om bön och bibelläsning skulle tillåtas i "public schools". Nu har den jeffersonska termen närmast fått kanonisk status bland liberala och sekulära amerikaner, även om den innebär de nu menar att termen ska ha till stora delar är djupt ohistorisk och därmed i klassisk bemärkelse även "oamerikansk".

Den senare hållningen, benämnd "accommodationist", kan förlita sig på den hållning som onekligen var den överlägset mest företrädade bland undertecknarna av såväl *The Declaration of Independence* som *The*

Constitution. Den innefattar en syn där stat och kyrka kan arbeta gemensamt mot för samhället goda gemensamma mål; en samverkan, förvisso med konstitutionella riktlinjer, är av godo i samhällsbygget, och utgör inte ett hot. Washington menade, som vi sett, att religionen, d.v.s. kristendomen, med sin etik, var nödvändig för att skapa ett väl fungerande samhälle.

Vad som hänt på den amerikanska scenen under de senaste decennierna är att kampen mellan "separationists" och "accommodationists" har börjat utspela sig offentligt på en rad scener. En mycket tydlig utveckling är att domarna i Högsta domstolen fått ett stort inflytande när det gäller frågan om religions roll och religionsutövning i stort. Även om Högsta domstolen själv öppnar varje session med orden "... the court is now sitting. God save the United States and this honorable court," så har, som vi sett, falangen med "separationists" haft stort inflytande. Andra grupper, som American Civil Liberties Union (ACLU), driver den sekulära saken inte minst i lägre domstolar. Man angriper och konfronterar allt med kristen innebörd, inte minst inom skolans värld. Saken drivs med liknande frenesi, som de så kallade Humanisterna ger exempel på i vårt land. En annan viktig scen är media, där de liberala och sekulära krafterna ständigt gör sig hörda. Här finns dock kraftfulla motkrafter, som även de får eller tar sig utrymme. Fox News är ju ett svar på ABC:s, NBC: och CBS:s (m.fl.) nyhetsrapportering, som många menar är alltför färgad av en underliggande liberal eller sekulär ideologi.

Domarna i Högsta domstolen styr alltså den juridiska scenen, med tydliga implikationer på den politiska, genom sin tolkning av de grundläggande dokumenten. Det betyder i sin tur att frågan om presidenternas utnämningsspolitik när det kommer till domarkåren alltmer har blivit en het politisk fråga. Alla presidentkandidater tillfrågas om sin utnämningsspolicy. I bakgrunden ligger hela tiden några känsliga frågor av moralisk art, såsom abortfrågan, vars dignitet är mycket stor i den politiska debatten.

Domarna i Högsta domstolen, nio till antalet, utnämns på livstid och var och en kan därför få ett betydande inflytande på utvecklingen, mer långtgående än en enskild president har. Just nu står det och väger i många viktiga frågor, fem mot fyra eller fyra mot fem. Hela kärnfrågan om den fria abortens vara eller icke vara, t.ex. om *Roe v. Wade*-beslutet skall omprövas eller inte, hänger på en enda domares röst.

I denna fråga har f.ö. amerikanerna med tiden kommit att inta en alltmer restriktiv hållning. En majoritet beskriver sig nu som "pro-life" (maj 2009). En mycket restriktiv inställning har även de två domare som George W. Bush fick möjlighet att utnämna, katolikerna John Roberts och Samuel Alito. Obamas utnämning av Sotomayor förändrade inte balansen i domarlägret, eftersom det var en liberal domare som ersatte en annan. Om Obama sitter i fyra eller åtta år som president kan dock få en stor betydelse i detta för en lång rad viktiga frågor.

Noterbart är att det genom tiderna funnits totalt 12 romersk-katolska domare i högsta domstolen. Av dessa tjänstgör just nu 6 och alla deltog i "the Red Mass", den nattvardsmässa som ses som det inofficiella startskottet på det domstolens nya verksamhetsår.

(En liten men intressant fotnot i sammanhanget är att Högsta domstolen definierade "Secular Humanism" som en religion i *Torcasso v. Watkins*-beslutet redan år 1961. De amerikanska domarna såg redan då vad exempelvis de s.k. humanisterna i Sverige själva ännu inte vill inse, d.v.s. att de de facto mer eller mindre fungerar som ett "trossamfund" med en rad doktriner och "missionerande" verksamhet.)

Viktigt att betona är naturligtvis att det är kongressen som godkänner presidentens domarkandidater. Hur den religiösa kartan ser ut i kongressen

är i detta sammanhang viktigt. Dagens sammansättning speglar till stor del folkets även om vissa traditionella kristna grupper, som episkopaler, är överrepresenterade, men det gäller även, och inte minst, judarna. Följande schema finns tillgänglig när det gäller kongressledamöternas religiösa tillhörighet, samt deras representativitet:

	House		Senate		% American adults
	Number	%	Number	%	
Protestant	239	54.9%	53	53.5%	51.3%
Baptist	58	13.3%	8	8.1%	17.2%
Methodist	47	10.8%	10	10.1%	6.2%
Presbyterian	31	7.1%	12	12.1%	2.7%
Anglican/Episcopal	32	7.4%	6	6.1%	1.5%
Lutheran	20	4.6%	4	4.0%	4.6%
Congregationalist	2	0.5%	4	4.0%	0.8%
Nondenominational Prot.	5	1.1%	0	0%	4.5%
Restorationist	3	0.7%	1	1.0%	2.1%
Adventist	2	0.5%	0	0%	0.5%
Pentecostal	2	0.5%	0	0%	4.4%
Reformed	2	0.5%	0	0%	0.3%
Friends/Quakers	1	0.2%	0	0%	<0.3%
Holiness	1	0.2%	1	1.0%	1.2%
Anabaptist	0	0%	0	0%	<0.3%
Pietist	1	0.2%	0	0%	<0.3%
Prot. - unspecified	32	7.4%	7	7.1%	5.2%
Catholic	135	31.0%	26	26.3%	23.9%
Jewish	32	7.4%	13	13.1%	1.7%
Mormon	9	2.1%	5	5.1%	1.7%
Orthodox	6	1.4%	1	1.0%	0.6%
Other Christian	3	0.7%	0	0%	0.3%
Other Faiths	2	0.5%	1	1.0%	1.2%
Buddhist	2	0.5%	0	0%	0.7%
Muslim	2	0.5%	0	0%	0.6%
Jehovah's Witness	0	0%	0	0%	0.7%
Hindu	0	0%	0	0%	0.4%
Other World Religions	0	0%	0	0%	<0.3%
Unaffiliated	0	0%	0	0%	16.1%
Unspecified/Don't Know/Ref	5	1.1%	0	0%	0.8%
Total	435	100%	99	100%	100%

Source: Data for Congress from Congressional Quarterly; data for American adults from the Pew Forum's U.S. Religious Landscape Survey

Alla tabeller av detta slag är naturligtvis grovhuggna, men den här redovisade pekar ändå på vissa intressanta fenomen. De självbeskrivna kristna utgör en förkrossande majoritet i såväl Senat som Representanthus. Det är inte så märkligt när "gudstron" är så pass stark som den är i väljarkåren. Mer än 160 miljoner amerikaner går f.ö. regelbundet i kyrkan, om vi mäter med samma mått som vi gör i Sverige. Mer än 4/5 är självbeskrivna kristna medan ateisterna utgör en försvinnande liten del. Omkring 78% säger att bön är en viktig företeelse i deras dagliga liv.

I nyligen publicerade undersökningar motsvarar de protestantiska evangelikala 26-29% av hela den amerikanska befolkningen. Den icke-evangelikala protestantiska gruppen innefattar omkring 25% och katolikerna cirka 24%. Siffrorna varierar något i olika undersökningar, men den sammantagna kristna grupperingen med alla dess olika schatteringar är i samtliga undersökningar i en massiv majoritet.

Det amerikanska politiska landskapet innefattar onekligen en hel del andra företeelser och ingredienser än det svenska. I U.S.A. har man i en grundläggande mening egentligen aldrig skiljt mellan religion och politik, även om kyrka och stat alltid varit separerade på federal nivå. Detta kan enkelt fastställas, exempelvis genom studier av presidentretorik, inte minst modern sådan. Det så kallade civil religion-fenomenet är högst påtagligt. Religiöst präglade motivationer och visioner inom politiska sammanhang är legio, exempelvis under hela efterkrigstiden, från Truman till Barack Obama. Diskussionen om religionens plats inom politiken är betydligt mer nyanserad än i Sverige. Kyrkorna ses som en stark och positiv kraft i ett positivt samhällsbygge. Så har till exempel "faith-based initiatives", politiskt uppbäckade av Bush Jr., tagits över Obamas administration. Här, och i mycket annat, har vi alla något att lära, från humanistradikalerna Lars

Ohly och Morgan Johansson, till Göran Hägglund och statsminister Fredrik Reinfeld. För mig är det f.ö. en gåta hur den sistnämnde, som säger sig ha den mycket religiöst präglade Ronald Reagan som politisk förebild, kan yttra sig som han gör i frågor som rör religion och politik.